

**Granskning av
Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbunds
delårsrapport
Januari-Augusti 2021**

Revisionskontoret . Borås

Rapport

Stefan Sjöblom
Anna Sandström

20
21

Innehåll

1 INLEDNING	3
1.1 Syfte och revisionsfrågor	3
1.2 Revisionskriterier	3
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse	3
1.4 Metod	3
1.5 Projektorganisation	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Lagar och rekommendationer	5
2.2 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	6
2.2.1 Redovisningsprinciper	6
2.3 Resultat- och balansräkning	6
2.4 Förvaltningsberättelse	6
2.5 Ekonomiskt- och verksamhetsmässigt resultat	7
2.6 Måluppfyllelse	7
2.7 Fördjupad granskning	9
2.8 Intern kontroll	9
2.9 Övriga iakttagelser	10
3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	11

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna i förbundet ska även bedöma om delårsbokslutet är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av delårsbokslutet inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads Revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Delårsrapporten och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten under året, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att pröva om delårsrapporten och räkenskaperna är rättvisande. Granskningen ska ge revisorerna underlag för sin delårsbedömning. Delårsgranskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är delårsrapporten upprättad enligt gällande lagstiftning, rekommendationer och god redovisningssed?
- Ger delårsrapporten en rättvisande bild av resultat och ställning för förbundet?
- Ger delårsrapporten en samlad bedömning om huruvida resultat/måluppfyllelse kommer att kunna uppnås?
- Finns större bedömningsposter eller komplexa transaktioner som behöver särskild uppmärksamhet inför årsbokslutet?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisions sed i kommunal verksamhet samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation (RKR) R17 om Delårsrapport. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har grundats på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen har innefattat att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentrerats till områden där risken för väsentliga fel är störst. Bedömning av om delårsrapporten är rättvisande har genomförts.

Granskningen är genomförd med kontrollmålsmetodik och ett kvalitetssäkrat systemstöd.¹ Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan delåren 2020 och 2021 har utförts. Stickprov har framförallt gjorts på konton som inte granskats vid föregående delårsrapport.

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodisering har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av anläggningsreskontran, moms- och skatteredovisning utförts. En redogörelse av pensionsavsättning och prognos har avhandlats.

Intervju och avstämning har skett med förbundets ekonomiavdelning.

1.5 Projektorganisation

Stefan Sjöblom är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Sandström.

¹ Revisionskontoret i Borås, Revisionskontoren i Norrköping, Linköping, Gävle, Helsingborg, Malmö och Revisionsenheten i Sörmlands läns landsting använder ett gemensamt systemstöd för granskning av delårsbokslut och årsredovisning

2 Granskningsresultat

2.1 Lagar och rekommendationer

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund minst en gång under räkenskapsåret upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten och ekonomin från räkenskapsårets början. En årsprognos ska ingå.²

Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av förbundets verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång. Uppllysning ska lämnas om förhållanden som är viktiga för bedömningen av förbundets resultat eller ställning och händelser av väsentlig betydelse för förbundet som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.³

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. I förarbetena anger regeringen att delårsrapporten är ett viktigt styrdokument som används av fullmäktige för uppföljning av ekonomi och verksamhet.⁴ Delårsrapporten ska enligt kommunallagen (KL) 11 kap. 16 § överlämnas till revisorer och kommunfullmäktige senast två månader efter rapportperiodens slut.⁵

Delårsrapporten ska innehålla:⁶

- en resultaträkning
- en balansräkning
- en förenklad förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under rapportperioden.

Enligt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R17 som berör delårsrapport kan förbundet välja att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i sin delårsrapport. Delårsrapporten ska också enligt RKR R17 innehålla en samlad men översiktlig beskrivning av drifts- och investeringsverksamhet.⁷

Samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen ska tillämpas vid upprättandet av delårsrapporten.⁸

Enligt bestämmelserna i kommunallag (2017:725) ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som Direktionen beslutat om och om den uppfyller lagstiftarens krav och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR) avseende innehåll och utformning.

Direktionens delårsrapport och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge respektive kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten under året, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.⁹

² LKBR, Kap 1. 3§

³ RKR R 17

⁴ Ibid

⁵ Kommunal bokförings- och redovisningslag, kommentarer och tolkning, Eriksson, Haglund och Tagesson Studentlitteratur (2019) sid 141

⁶ LKBR, Kap 13. 2§

⁷ Kommunal bokförings- och redovisningslag, kommentarer och tolkning, Eriksson, Haglund och Tagesson Studentlitteratur (2019) sid 142

⁸ Ibid

⁹ Se ex. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), kommunala samverkansformer, 2009, s.102-103

2.2 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan delårsbokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.2.1 Redovisningsprinciper

I delårsrapporten har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.3 Resultat- och balansräkning

Enligt 13 kap. 3 § LKBR ska för varje post eller delpost i resultaträkningen i en delårsrapport redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår.

I samma paragrafs andra stycke anges att för varje post eller delpost i balansräkningen i en delårsrapport ska redovisas belopp för motsvarande post för närmast föregående räkenskaps utgång.

Uppställningen i delårsrapporten bör överensstämma med resultaträkning och balansräkning enligt årsredovisningen för det närmast föregående räkenskapsåret. Delårsrapporten bör också innehålla jämförelsesiffror för motsvarande period föregående år.

SÄRF upprättar sin delårsrapport per 31 augusti vilket är en period av åtta månader. Detta är inom den tidsram som anges i LKBR.

Delårsrapporten innehåller:

- Resultaträkning
- Balansräkning
- Balansräkning per den aktuella delårsperiodens slut
- Jämförelsetal för närmast föregående räkenskapsårs utgång
- Resultaträkning för delårsperioden med jämförelsetal för motsvarande period närmast föregående räkenskapsår
- Helårsprognos
- Årsbudget

Uppställningarnas form beträffande resultat- och balansräkningar för SÄRF överensstämmer med uppställningen i senaste årsredovisningen.

2.4 Förvaltningsberättelse

Enligt RKR R17 behöver inte delårsrapporten innehålla en fullständig förvaltningsberättelse, utan bara en förenklad förvaltningsberättelse.

Delårsrapportens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. Revisionskontoret bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av SÄRF:s verksamhet, upplysning om ekonomi och ställning, händelser av väsentlig betydelse, förväntad utveckling samt andra förhållanden av vikt.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen om god ekonomisk hushållning kommer uppnås och följts i enlighet med RKR R17. Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i SÄRF:s delårsrapport innehåller en sammanställning av mål och uppdrag och att framställningen i allt väsentligt är deskriptiv. I delårsrapporten genomför Direktionen en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås under 2021.

2.5 Ekonomiskt- och verksamhetsmässigt resultat

Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF) redovisar ett underskott på 2,5 mnkr för perioden 1 januari 2021 till 31 augusti 2021, vilket innebär ett negativt resultat om 1,5 mnkr jämfört med budget för samma period.

Underskottet beror i huvudsak på ökade pensionskostnader men även att rambudget för 2021 inte täcker verksamhetens kostnader. Medlemsbidraget har höjts med 2,4 % samtidigt som verksamhetens övriga kostnader är högre än föregående år. När det gäller pensioner har det i prognos från KPA per 2021-08-31 har det skett ett ändrat livslängdsantagande i RIPS 21 vilket ger en ökning av årets kostnader med 1,0 mnkr. Det pågår en generationsväxling inom förbundet. Vid tiden för delårsbokslutet hade två medarbetare av nio som uppnått pensionsålder avgått med avtalspension (SAP-R).

SÄRF anger i delårsrapporten att intern utbildning och övning inte har kunnat genomföras enligt plan. Detta ger en lägre kostnad för perioden. För delar av verksamheten kommer ökad satsning på utbildning och övning att bli nödvändigt under kommande år vilket kommer att höja kostnaden under åren 2021 och 2022.

För helåret 2021 redovisar SÄRF en prognos om ett underskott på 2,5 mnkr, vilket är ett underskott om 1,0 mnkr jämfört med budget (-1,5 mnkr).

Förbundet budgeterar årligen utifrån överenskomna medlemsavgifter enligt beslutad rambudget. Förbundet förväntas inte generera något överskott utan målet är nollresultat varje enskilt år. I beslutad rambudget ingår kostnad för SAP-R (Särskild Avtalspension inom Räddningstjänst) enligt prognos per föregående årsskifte.

Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat inte prognostiseras att uppnås för helåret.

Direktionen beslutade i samband med beslut om förbundets internbudget att förbundet tillfälligt kan använda eget kapital till att täcka det budgeterade underskottet avseende helåret på 1,5 mnkr.

2.6 Måluppfyllelse

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds målarbete

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska vara i balans och att budget och flerårsplan ska innehålla finansiella mål, samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska följas upp kontinuerligt, och det är Direktionens ansvar att i delårsrapporten och årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Södra Älvsborgs Räddningstjänst (SÄRF) förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige. Direktionen beslutar om ett handlingsprogram som reglerar målsättning och ambitioner för SÄRF för varje mandatperiod.

Direktionen tog beslut 6 december 2019 om handlingsprogrammet för perioden 2020–2023. Handlingsprogrammet syftar till att vara ett strategiskt styrdokument för SÄRF som kan anpassas utefter rådande förhållanden och förändringar som sker i samhället. Programmet beskriver SÄRF:s förebyggande-, operativa- och stödverksamhet samt drar upp breda riktlinjer för de kommande fyra åren. De övergripande målen i handlingsprogrammet bygger på räddningstjänstens uppdrag som bryts ned till mål i årliga verksamhetsplaner.

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället för perioden 2020–2023. Hur detta ska genomföras beskriver SÄRF i den årliga verksamhetsplanen.¹⁰

De fyraåriga säkerhetsmålen (totalt 12 stycken) är uppdelade i tre kategorier; före händelse, under händelse och efter händelse. Varje säkerhetsmål är uppdelat på ett eller flera årliga prestationsmål. Prestationsmål för 2021 fastställdes av Direktionen 18 december 2020 i Verksamhetsplan och internbudget för 2021. Sammantaget fastställdes 21 prestationsmål för 2021 uppdelat på kategorierna; före händelse (9 st.), under händelse (8 st.) och efter händelse (4 st.).

I delårsredovisningen redovisas uppföljning och utfall av prestationsmål per 31 augusti 2021 i sammanfattad form. I uppföljningen framgår säkerhetsmålen som gäller för perioden 2020–2023 samt de prestationsmål som är beslutade för 2021.

Samtliga beslutade prestationsmål i verksamhetsplanen följs upp tillsammans med en skattning av måluppfyllelsen/genomförandet. Förbundet genomför även en skattning i % av hur stor del av målet som är uppfyllt fram till 31 augusti 2021 och en prognos över genomförandet för helåret 2021.

Måluppfyllelsen per 31 augusti 2021 redovisas i enlighet med nedanstående:

Förbundets prestationsmål 2021 för säkerhetsmål, Före händelse

0 ■ 9 ◆ 0 ● av 9 prestationsmål 2021

Förbundets prestationsmål 2021 för säkerhetsmål, Under händelse

0 ■ 7 ◆ 1 ● av 8 prestationsmål 2021

¹⁰ SÄRF Handlingsprogram 2020-2023, beslutad av Direktionen 6 juni 2019

Förbundets prestationsmål 2021 för säkerhetsmål, Efter händelse0 4 0 av 4 prestationsmål 2021**Sammantaget redovisar förbundet i delårsrapporten följande måluppfyllelse per 31 augusti 2021**0 20 1 av 21 prestationsmål 2021

Sammantaget är 20 av 21 prestationsmål inte uppfyllda per 31 augusti 2021. Förbundet skattar i delårsrapporten måluppfyllelsen totalt sett till 42 % uppfyllt dittills under året. Prognosen för helåret 2021 är att uppfyllandegraden kommer öka till 98 %. Prestationsmål som förbundet uppskattar att de inte helt kan uppnå under året (totalt 3 prestationsmål) förtydligas med kommentarer om orsaken till förhållandena och förbundets planerade åtgärder.

Förbundet har under året arbetat med samtliga prestationsmål. På grund av den rådande pandemin har exempelvis brandstationen på Olovsholmsgatan i Borås varit stängd för externa besökare. Aktiviteter med fysisk närvaro såsom tillsyn och deltagande på lokala evenemang kommer inte kunna genomföras enligt plan under 2021 menar förbundet. Vidare menar förbundet att utförandet av många aktiviteter har behövts planerats om på grund av pandemin.

2.7 Fördjupad granskning

Under hösten 2020 genomfördes en granskning av hyressättning av SÄRFs verksamhetsfastigheter. Granskningens övergripande syfte var att granska hur principerna för hyressättning, renoveringar, nybyggnationer och nyetableringar av de lokaler SÄRF hyr i medlemskommunerna ser ut.

Den samlade bedömningen är att medlemskommunerna, med få undantag, inte i tillräcklig utsträckning lever upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen, samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknas dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar. De förtroendevalda revisorerna i SÄRF var mottagare av rapporten.

Missiv med bilagd rapport har tillställs Direktionen. Svar från Direktionen med planerade åtgärder har inkommit till revisorerna i SÄRF under våren. Svaret omfattar bland annat fem stycken åtgärdsförslag. Direktionen framhåller i sitt svar att med *”nya rutiner i en sammanhållen och årlig samordning mellan medlemskommunerna och SÄRF, efter att hyressättningsprinciperna har reviderats kan hyreslokalerna regelbundet följas. Det i sin tur innebär bättre förutsättningar att planera åtgärder och ökad kostnadseffektivitet för både hyresvärd och hyresgäst.”*

2.8 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har en plan för intern kontroll för 2021 som antagits av Direktionen 26 mars 2021. Förbundet har genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Direktionen har 13 oktober 2017 antagit en policy för intern styrning och kontroll.

Förbundet har genomfört en risk-, väsentlighets- och konsekvensanalys av verksamheten för 2021 genom att ringa in de rutiner och processer som är väsentliga för verksamheten att följa upp.

Arbetet i förbundet med intern kontroll har fortsatt löpande under året. En tjänsteperson från kansliet leder den interna internkontrollgruppen. En från varje avdelning ingår i gruppen (avdelning kansli, avdelningen för skydd och samhälle, avdelningen för insats och beredskap, avdelningen för utbildning och avdelningen för teknik och fastighet). Gruppen väljer att utföra kontroller utifrån riskanalys. Gruppen gör bland annat stickprovskontroller på löner och redovisning. En del kontrollåtgärder ska utföras och en viss nivå av stickprov ska göras enligt riskanalys/intern kontrollplan för 2021 men gruppen kan själv bestämma att utföra flera stickprov än dessa. Gruppen går ut till varandras avdelningar och stämmer av arbetet med intern kontroll. Man ser verksamheten med ”nya ögon” och kan exempelvis ställa frågor om varför en avdelning arbetar på ett visst sätt. Gruppen skriver åtgärdsrapporter och arbetar delvis med förbättringsarbete.

Det görs en intern uppföljning av Internkontrollplan och beslutade kontrollåtgärder i riskanalysen i samband med tertialuppföljning. SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll i årsredovisningen.

2.9 Övriga iakttagelser

Revisionskontoret noterar att SÄRF för närvarande inte får någon ränta längre på det egna kapitalet om 57,4 miljoner¹¹ som är insatt hos internbanken i Borås Stad. På grund av coronapandemin har samhällsekonomin påverkats och räntor har ändrats, räntan är just nu 0 procent.

¹¹ SÄRF Delårsrapport 2021, sid 10.

3 Sammanfattande bedömning

I granskning av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds delårsbokslut 31 augusti 2021 ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som Direktionen beslutat om. Ett viktigt underlag för revisorerna är Direktionens analys i förvaltningsberättelsen. Kommunallagen ställer inte samma krav på granskning av en delårsrapport som på en årsredovisning. De förtroendevalda revisorernas bedömning baseras på en genomgång av Direktionens redovisning och analys i delårsrapporten, och på en översiktlig granskning av Direktionens delårsbokslut som presenteras i innevarande rapport.

Revisionskontoret i Borås Stad bedömer att SÄRF:s delårsrapport i huvudsak är upprättad i enlighet med God redovisningssed, lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och RKR R17. Vidare konstateras att förbundets delårsrapport är upprättad i enlighet med de krav som finns gällande uppställningsformer för resultat- och balansräkningar. Delårsrapporten innehåller en förenklad förvaltningsberättelse och lämnar upplysning om finansiella mål. Resultatet för perioden är ett underskott om 2,5 mnkr. För helåret 2021 redovisar SÄRF en prognos om ett underskott på 2,5 mnkr, vilket är ett underskott om 1,0 mnkr jämfört med budget. Revisorerna noterar att prognosen som lämnas inom ramen för delårsbokslutet innebär att det finansiella målet om ett nollresultat prognostiseras att inte uppnås under året.

Sammantaget konstateras att SÄRF i sin delårsrapport per 31 augusti 2021 genomfört uppföljning avseende samtliga 21 prestationsmål som Direktionen fastställt för 2021. Sammantaget är 20 av 21 prestationsmål inte uppnådda. Förbundet skattar i delårsrapporten målfyllnelse totalt sett till 42 % som genomfört hittills under året. Prognosen för helåret 2021 är att uppfyllandegraden kommer öka till 98 % uppfyllandegrad. Aktiviteter där förbundet skattat att prestationsmålet riskerar att inte helt kunna uppfyllas under året (totalt 3 prestationsmål) förtydligas med kommentarer om orsaken till förhållandena och förbundets planerade åtgärder. Det är den pågående pandemin som bland annat gör det svårt för förbundet att genomföra aktiviteter med fysisk närvaro såsom tillsyn eller deltagande på lokala evenemang.

Revisionskontoret i Borås Stad bedömer att Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund inom ramen för delårsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Samtliga av Direktionens särskilda aktiviteter följs upp på ett enhetligt sätt i delårsrapporten och revisorerna bedömer mot denna bakgrund att redovisningen av verksamhetsresultatet i delårsrapporten i huvudsak är förenligt med de mål som Direktionen beslutat om.

Borås 25 oktober 2021

*Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad*

*Stefan Sjöblom
Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad*

BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen